NOTÆ Breves

IN

DISSERTATIONEM

NUPER EDITAM

De MEDICORUM apud veteres Romanos degentium conditione, &c.

Auctore P. W. *M. D.*

Neque novus hic mos Senatus Populique Romani eſt, putandi quod optimum ſit, eſſe nobiliſſimum.

Vell. Paterc. Hiſt. 2.

LONDINI,

Proſtant apud J. NOON & R. FORD in vico vulgò dicto *Poultry*, & H. WHITRIDGE ad *Cambium Regium.* 1726.

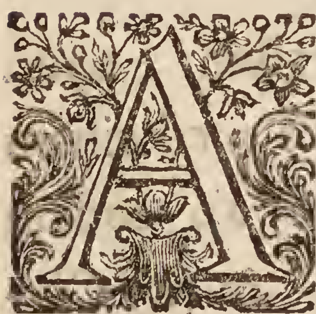
Notæ Breves

IN

DISSERTATIONEM

NUPER EDITAM

De MEDICORUM *apud veteres Romanos degentium conditione*, &c.

ANTE paucos hos dies nobis in manus incidit dissertatio, cujus inscriptio est, *De Medicorum apud veteres Romanos degentium conditione*, Auctore C. MIDDLETON, Theologiæ Professore, eodemque, ut accepimus, viro

 litera-

literatiſſimo. In quâ cùm ego vera cum falſis mire permiſta & confuſa cernerem, viſum eſt breves in eam notas conſcribere, ne quis antiquitatis parùm intelligens in eâ legenda decipiatur. Initium ejus itaque, Lectores, primùm advertite, quam bene cum ipſius inſcriptione congruat, " (*a*) Apud veteres Romanos me-
" dendi artem non ſolum minus excul-
" tam, ſed ne cognitam quidem eſſe ſuſ-
" picari fas eſt." Utique virum doctiſſimum de illorum conditione ſcribere videtis, quos ne fuiſſe quidem ſuſpicatur: quod quanquam eſt ex ejus erratis leviſſimum, tamen inde poteſtis intelligere, quanta ſit ejus in ſcribendo diligentia & accuratio. Omnino gravius erratum extemplo licebit agnoſcere, quo tanquam fundamento nititur univerſum opus.
" (*b*) Apud veteres Romanos medicinam
" *Clinicam* & *Chirurgicam* ab eodem
" homine ſemper exerceri;" & (*c*) *Chi-*
" *rurgos* à reliquis medicis nec nomine,

(*a*) Pag. 5. (*b*) Pag. 23. (*c*) Ibid.

" nec

" nec conditione antiquitus unquam dif-
" tingui aut segregari;" & (*d*) " Im-
" peratorum temporibus artem medendi
" in partes varias secari quasi & dividi
" primùm cœpisse:" Scilicet hæc ideo affirmat ille, ut quicquid de istorum ignobilitate, qui humillimas Romæ exercuerint medicinæ partes, apud veteres invenerit, id omne in universos artis medicæ professores transferat. Quod quidem virum prudentissimum optimè reputâsse fateor: Etenim si diversos apud Romanos fuisse medicorum gradus primò concessisset, tum utique ea omnia quæ de quorundam medicorum humilitate ex vetustis autoribus afferret, non in superiorem, sed in inferiorem ordinem cadere rectissimè sensit. Ad sententiam suam tuendam addit insuper Mercurialis & Menagii virorum eruditissimorum autoritatem. (*e*) " *Omnes priscos Medicos fuisse etiam* " *Chirurgos*," ait Mercurialis. (*f*) " *Po-* " *stremis temporibus*, ait Menagius, par-

(*d*) Pag. 24. (*e*) Pag. 23. (*f*) Pag. 25.

" tem

" tem illam medicinæ quæ manu mede-
" tur, ab aliis homines ſejunxerunt:
" quando factum hoc diſſidium, dixerit
" alius, non ego, certe *poſt Antonini*
" *tempora*." At videte quàm parùm attenderint viri doctiſſimi: Etenim hæc omnia unico Cornelii Celſo luculento teſtimonio refelletis. (*g*) " Tertiam eſſe
" medicinæ partem, quæ manu curet, &
" vulgò notum & à me propoſitum eſt.
" ——Hæc autem pars, cùm ſit vetuſtiſſi-
" ma, magis tamen ab illo parente omnis
" medicinæ Hippocrate, quàm à priori-
" bus exculta eſt. Deinde, *poſteaquam*
" *diducta ab aliis habere profeſſores ſuos*
" *cœpit, in Ægypto quoque* increvit, Phi-
" loxeno maxime autore, qui pluribus
" voluminibus *hanc partem* diligentiſſime
" comprehendit. Gorgias quoque & So-
" ſtratus, & Herones, & Apollonii duo,
" & Ammonius Alexandrinus, multique
" alii celebres viri, ſinguli quædam re-
" perêrunt. *Ac Romæ quoque* non me-

(*g*) In præfat. lib. 7.

" diocres professores, maximéque nuper " Tryphon pater, & Euelpistus Phlege-" tis filius, &, ut ex scriptis ejus intel-" ligi potest, *horum* eruditissimus Meges, " quibusdam in melius mutatis, aliquan-" tum *ei disciplinæ* adjecerunt. Esse " autem *Chirurgus* debet adolescens, *&c.*" Et paulo infra, " Curationes quas alibi " executus sum, *Chirurgi* sibi vendicant." (*b*) Hæc verba aperte indicant illarum professionum partitionem longo antè tempore factam, primò in Ægypto, tum Romæ quoque obtinuisse. Quinetiam advertite, ut ipse vir doctissimus opinioni ad-

(*b*) Eò magis miror viros eruditos hæc non advertisse, quod *chirurgorum* nomen toties apud illos etiam autores occurrit, qui ante Galenum scripserunt. Cels. 6. 7. *Ptolomæus chirurgus.* Scribon. Larg. c. 68. " Itaque quamvis ' *ad Diæteticos* pertinentes compositiones exhibuerimus, ta-' men claudicat & vacillat hic liber, nisi eas quoque quæ ' *ad Chirurgos* pertinent posuerimus, quarum initium ab Em-' plastris faciemus." Cap. 69. Emplastrum *Tryphonis Chirurgi.* ' —Cap. 70. Emplastrum *Megetis Chirurgi.* ——Cap. 72. ' Emplastrum *Trasea Chirurgi.* ——Cap. 78. Emplastrum ' *Trasea Chirurgi.* —Cap. 79. Emplastrum *Aristi Chirurgi.* ' — Cap. 82. Emplastrum *Dionysii Chirurgi.* ——Cap. 85. ' Emplastrum *Euelpisti Chirurgi.* —Cap. 95. *Tryphon Chirurgus.*" Sextus Pyrrhon. 1. 14. §. 84. Σωτήειχος ὁ χειρȣργός. Cæl. Aurel. 3. 8. *Socrates Chirurgus.* Plin. 29. 1. Alcon *Vulnerum Medicus.* Archagathus *Vulnerarius,* &c.

versetur

verſetur ſuæ, ubi *medicum* illum *Vulnerarium*, ſive *Chirurgum*, ex Plinio inducit, (*i*) cujus quidem profeſſio, ut eſt vel ex ejus appellatione manifeſta, ſic ſatis promptum exhibet argumentum ad Middletoni ſententiam evertendam. Jam verò illa reputate, quæſo, quæ de Aſclepiade medico celebri memoriæ tradita ſunt. (*l*) Hic enim cùm Pompeii Magni tempore Romæ fuerit artis oratoriæ magiſter, ex medicinâ verò fructus magis uberes percipi vidiſſet, ad eam artem ſe contulit, eamque continuò magnâ ex parte mutavit. Ætenim Democriti & Epicuri Philoſophiam (*m*) tum temporis in Italia maximè floruiſſe conſtat: Aſclepiades autem, ut erat ſanè iſtius diſciplinæ bene peritus, omnem medendi ſcientiam rationibus ex iſtâ philoſophiâ petitis illuſtravit. Quod tantâ cum eloquentiâ, tamque feliciter præſtitiſſe videtur, ut hominum animos mirè ad ſe alliceret, magnamque apud

(*i*) Pag. 21.
(*l*) Vid. Celſ. Præf. lib. 1. Plin. 26. 3. 25. 2. *&c.*
(*m*) Cic. Tuſc. Q. 4. 3. de finib. lib. 1, *&c.*

summos viros auctoritatem sit consecutus: Adeo ut non gravaretur ille Romanæ eloquentiæ princeps Cicero, hujus nómen in divinum opus de Oratore inserere, eumque ut eloquentissimum omnium medicorum, ut amicum suum concelebrare (*n*): Qui quidem honos summus haberi posset, nisi major etiam ipsi contigisset. (*o*) Etenim à Mithridate maximo rege solicitatus est, ut ad illum ex urbe Româ veniret; quod quanquam honestè recusavit, librosque pro seipso misit, tamen summè honorificum est à magno Rege testimonium, eodemque haud malo medicorum æstimatore. Et quo loco apud Romanos fuerit Asclepiades ex hoc colligere potestis, cùm ad tantum Regem, tamque egregium medicinæ fautorem inde concedere tanti non habuerit. Hunc verò quamvis in arte medicâ tam multa mutasse constet, quæ à medicis veteribus memoriæ tradita sunt; tamen *Chirurgicam* artis

(*n*) De Oratore, 1. 14.

(*o*) Plin. Nat. Hist. l. 25. c. 2. §. 3. Edit. Harduin.

medicæ partem attigisse minimè reperietis: Imò verò illam omnino non attigisse, librorum ejus inscriptiones, quæ quidem hodie supersunt, satis declarant; sunt enim istæ: *De tuenda Sanitate*, *De morbis Acutis*, *De Febribus*, *De communibus Auxiliis*, *De Lue*, *De Hydrope*, *In Aphorismos Hippocratis*, *Adversus Erasistratum*, *De Compositione Medicamentorum*, *Definitiones Medicæ*, aliæque id genus *(p)*, quæ quidem ad *Chirurgiam* nullo modo pertinent. Fuit ergo Romæ Asclepiades medicus *Clinicus*, Archagathus verò *Chirurgus*, etiam ante Imperatorum tempora. Sed etiam *Chirurgos* ad medici *Clinici* professionem, ut ad altiorem gradum aspirare solere, discimus ex noto illo Martialis epigrammate:

Chirurgus *fuerat, nunc est vespillo Diaulus,*
Cœpit, quo potuit, Clinicus *esse modo.*

Scilicet ex ambiguo lusit in eum poeta; quoniam tam vespillo, qui mortuos *in*

(p) Memorantur à Celso, Plinio, Aureliano, Galeno, &c.

lecto efferre, quàm medicus, qui ægros in *lecto* decumbentes invifere folitus fit, uterque *Clinicus* appellari poteft. Huc addite denique Galeni teftimonium, qui de hac artium illarum partitione, non ut recens Antonini tempore factâ, fed ut de communi & ufitata civitatis confuetudine loquitur. (*q*) "Tantum autem teftificari "Eudemo poffum magis fuiffe fervatos, "qui ab illo curabantur, quàm qui blan-"dis *emplaftris* utebantur. Aggreffus "verò fuiffem aliquando ipfe quoque ex-"periri ejufmodi curationis rationem, fi "perpetuò in Afia manfiffem; fed cum "*Romæ* plurimùm agerem, *civitatis mo-*"*rem* fum fecutus, permiffa iis quos *Chi-*"*rurgos* vocant maximâ ejufmodi ope-"rum parte." Quod cum alio Galeni loco collatum illuftratur. (*r*) "Mirum "non eft, ait ille, fi ars ea, quæ maxima "fit, tot admittat fectiones; atque etiam "fi in maximâ civitate pro harum una-

(*q*) Meth. medend. l. 7.
(*r*) De partibus artis Medicæ.

" quaque ſtatim aliquis reperiatur, qui
" inde *medicus* dicatur: neque enim *in*
" *exiguo quodam oppido* poſſet quis ſibi
" victum parare, qui tantum ſuffuſiones
" oculorum pungeret, vel hernias incide-
" ret; *Romæ* verò & *Alexandriæ*, præ
" mortalium in iis multitudine, poſſunt
" quemcunque alere, qui aliquam etiam
" ex his artibus (*s*) tantummodo profite-
" tur." Patet igitur ex his omnibus Middletonum omnino errâſſe, cùm *Chirurgos* in urbe Româ à cæteris medicis minime diſtingui affirmaret, Medúmque virum eruditiſſimum earum artium partitionem Romæ fuiſſe factam recte ſenſiſſe. Neque minus id Middletoni erratum eſt, ubi ex Mercurialis autoritate " *Omnes medicos, uſque ad Galeni tempora, ſua medicamenta parâſſe* ait (*t*): quod quidem Mercurialem virum doctiſſimum ſcri-

(*s*) Quemadmodum etiam longo antè tempore ſcripſit Scribonius Largus ad Julium Calliſtum: ' Omnibus permiſit liberum arbitrium magnitudo profeſſionis: multos ' itaque animadvertimus, unius partis ſanandi ſcientiâ, ' *Medici plenum nomen* conſecutos.

(*t*) Pag. 23.

pſiſſe

pſiſſe miror; Middletonum id arripuiſſe mihi non adeo mirum eſt, qui dummodo aliquid in medicos congerere poſſit, de veritate non uſque adeò ſolicitus eſſe videtur: Quippe hanc rem à Plinio ſatis apertè explicari videbitis. (*u*) "Atque "hæc omnia, ait ille, *medicamenta me-* "*dici*, quod pace eorum dixiſſe liceat, "*ignorant*, *pars major & nomina*, *in* "*tantum à medicaminibus conficiendis* "*abſunt*, quod eſſe proprium medicinæ "ſolebat. Nunc quoties incidere in li- "bellos, componere ex his volentes ali- "qua (hoc eſt, impendio miſerorum ex- "periri commentaria) credunt Seplaſiæ "omnia fraudibus corrumpenti."

Probavimus igitur paucis at luculentis teſtimoniis, diverſas medicinæ partes proprios habuiſſe Romæ profeſſores, contra quam Middletono viſum eſt. Itaque labefactato ipſius fundamento, corruit totum opus. Etenim cum iſtorum infimi com-

(*u*) Plin. Nat. Hiſt. 34. 11.

muni

muni *Medicorum* nomine passim appellati sint, non rectè quicquid humile de medicorum statu & ministeriis apud veteres invenitur, tanquam de universis artis medicæ professoribus dictum accipiendum est, quod quidem certe à Middletono factum esse videmus. Quasi quis quod de lignariis fabris dictum fuerit, in architectos transferret, quorum conditionem longe diversam esse nemo est qui ignoret. "Quippe quam proportionem, ut ait Ga-" "lenus (x), architectus erga ædificatores" "lignariosque fabros, & alios quibus im-" "perat artibus, eandem & medicus erga" "suos ministros gerit: Isti verò sunt un-" "guentarii, herbarii, coqui, cataplasma-" "ta adhibentes, humore conspergentes," "clysterem suffundentes, scarificantes," "venam scindentes, cucurbitulas affigen-" "tes."

Non mirum igitur esse debet, cùm extiterint Romæ medici, quorum tam hu-

(x) Comment. in Epidem.

mile

mile miniſterium eſſet, iſtos tam parvo veniſſe pretio *. At contra legatis, quæſo, locum Plinii de quæſtibus medicorum. (y) " Multos, ait ille, prætereo medicos, " celeberrimoſque ex iis Caſſios, Calpe- " tanos, Arruntios, Albutios, Rubrios. " Ducena (z) quinquagena HS. annua " mercede iis fuêre apud Principes: Q. " verò Stertinius imputavit principibus, " quod HS. quingenis (a) annuis conten- " tus eſſet, ſexcena (b) enim ſibi quæſtu " urbis fuiſſe numeratis domibus oſten- " debat. Par & fratri ejus merces à " Claudio Cæſare infuſa eſt: cenſuſque " *quanquam exhauſti* (operibus Neapoli " exornatâ,) hæredi (c) HS. $\overline{\text{CCC}}$ reli- " quêre. Crinas nuper (d) centies HS. " reliquit, muris patriæ mœnibuſque aliis

---

* Diſſ. pag. 5. (y) Lib. 29. c. 1.

(z) Hoc eſt (ſecundum Harduinum) monetæ Gallicæ libræ 25000; vel, ſi ſingulas libras Gallicas ſolido Anglicano communiter æſtimemus, monetæ noſtræ 1250 lib. per annum.

(a) 2500 lib. per annum.

(b) 3000 lib. per annum.

(c) 150000 lib.

(d) 50000 lib.

" *pænè*

" *pæne non minori ſumma* extructis." Videtis quam ingentes medici Romani confecerint pecuniæ ſummas. Jam verò *Medicis Servis* commune pretium in lege Juſtiniani conſtitutum eſt ad *ſolidos ſexaginta*. An vobis credibile nunc eſt, horum *medicorum* idem fuiſſe officium? An verò quenquam ex Romanis creditis tam amentem fore, ut hominem, qui ſibi fructum tam ingentem quotannis reddere poſſet, tam parvo pretio venderet? Utique iſtos Middletoni veteres Romanos *opicos homines* (*e*) fuiſſe non neſcitis; ſed nullum, mihi crede, unquam hominum *ſeculum* uſque adeo fuit *inſipiens & inficetum*. Vos ergo Middletono, ſi libet, credite, hominem morborum curandorum peritum, (*f*) qui viginti millia ſolidorum quotannis conficeret,

---

(*e*) Plin. ibid.

(*f*) Ex his ſatis intelligimus duplicem fuiſſe medicorum apud Romanos degentium conditionem; omnino ut in Græcia, unde medicinam ſuam quidem accepêre Romani. De hoc loquitur *Athenienſis* ille apud Platonem in hunc modum: ' Nonne dicimus quoſdam *medicos* eſſe, & quoſ-' dam medicorum *miniſtros*, *quos etiam medicos appellamus*? ' — Num igitur intelligis cùm *ſervi & liberi* in civitate ' ægrotent, *ſervos à ſervis* plerunque curari? Qui & in ' officinis

conficeret, sexaginta solidis apud veteres Romanos vulgo venisse: Ego potius credam, vel phlebotomum, vel oricularium, vel herniarium, vel reunctorem, vel enematum administratorem; Medicum *Clinicum*, neque *Chirurgum* quidem bonum, nunquam credam.

Neque vos moveat quod ex Plinio profert vir doctissimus, (g) "Artem medicam "Romanâ gravitate *indignam* haberi:" Quippe id à solo Middletono apud Plinium legitur. Quæso, locum ipsum inspicite; videbitis enim ex Plinii sententiâ paucos ex Romanis medicinam exercuisse, non quòd eam gravitate suâ *indignam* judicarent, sed quia in istâ arte *Græci soli*, vel apud imperitissimos quosque *auctoritatem*

'officinis medicis versantur, & omnia circumeunt, nec 'rationem ullam de singulis *servorum* morbis aut reddunt, 'aut accipiunt, sed quæ usu prodesse videntur tyrannorum instar superbè & pertinaciter imperant, atque ita '*à servo ad servum* medentes transvolant. —— *Liber autem medicus liberorum utplurimùm morbos curat*, atque 'considerat, ita ut à principio naturam morbi perquirat, 'communiterque cum ægrotante atque ejus amicis versetur.' *&c. l. iv. de legib. ex versione Ficini.*

(g) Pag. 8. & 21.

habuerint. (*h*) " Solam hanc, ait Pli-
" nius, artium Græcarum nondum exer-
" cet Romana gravitas in tanto fructu.
" Pauciſſimi Quiritium attigêre, & ipſi
" ſtatim ad Græcos (*i*) transfugæ: Imo
" verò AUCTORITAS aliter quàm Græcè
" eam tractantibus etiam apud imperitos
" expertesque linguæ non eſt; ac minus
" credunt quæ ad ſalutem ſuam perti-
" nent ſi intelligunt." Ergo de *indignitate* artis apud Plinium ne verbum quidem ullum eſt, ſed eam vocem INDIGNAM ad Plinii verba à bono Theologo adtextam eſſe videtis, quo vobis fucum faceret, eaque ſententiæ ſuæ magis congruentia redderet. Qualem verſutiam ejus in auctorum verbis ad ſuam ſententiam confingendis alibi licet animadvertere. Cùm enim à Suetonio (*l*) memoriæ proditum ſit, " Imperatorem Au-
" guſtum in annonæ caritate *peregrinos*
" *omnes, exceptis Medicis & Præcepto-*

(*h*) 29. 1. §. 8. Edit. Harduin.

(*i*) Quoniam Græcè homines Romani ſcripſerunt, ut Sextius Niger aliique. Harduin. Not. ibid.

(*l*) In Auguſt. c. 42.

ribus,

" *ribus*, & partem quoque ſervitiorum
" urbe expuliſſe ;" ſic ut *Medicos*, utpote qui *Græci* plerique fuerint, inter *peregrinos* recenſeat. Videte, quæſo, quàm audacter hæc mutaverit Middletonus. (*m*)
" Auguſtus magnâ quadam annonæ cari-
" tate *Servitiorum partem, exceptis Me-*
" *dicis & Præceptoribus*, ex urbe expu-
" liſſe *à Suetonio dicitur.*" Hanc verborum inverſionem incuriæ ejus, an malitiæ ſitis aſſignaturi, neſcio: certè utracunque ſit, ſumma eſt, & vobis non facile ignoſcenda, niſi vobis gratum ſit, quod vir doctus tales ſtultos bardoſque vos omnes duxerit, quos falſitate tam apertâ circumveniri poſſe ſperaret.

Minimi momenti ſunt reliqua quæ ab eo prolata ſunt argumenta, etiamſi illorum vis maxima ab iis quæ ſupra dicta ſunt non eſſet jam ſatis retuſa. Scilicet Senecam in epiſtolis ejus artis profeſſores (*n*) *humillimis mortalium* annumerare ait.

(*m*) Pag. 10. (*n*) Pag. 7. & 27. Senec. Ep. 87.

At vobis ignotum esse non potest, nihil mediocre, nihil moderatum apud Senecam inveniri, omnia verbis nimis exaggerata & fere tumida Stoico more poni. Sic idem in epistolâ proximâ etiam *omnes artes liberales* nihilo levius calumniatur. "(*o*) An tu quicquam, inquit, in istis "artibus esse credis boni, quorum pro-"fessores *turpissimos omnium, & flagitio-"sissimos* cernis?" Videtis quam severè, quam universè; quæ tamen vos, opinor, non verè, sed accusatoriè dicta accipietis ex usitata Stoicorum licentia. Sexcenta apud eum extant ejusmodi dicta. Atqui idem contra, ne eum in medicinam semper iniquum esse censeatis, artem medicam (*p*) OMNIUM LIBERALISSIMAM appellat. Unde refutatur alia quoque Middletoni calumnia, qui negat * medicinam inter liberales artes apud Romanos haberi;

(*o*) Epist. 88.

(*p*) Epist. 95. artes pleræque,——imò *ex omnibus liberalissimæ*——sicut *medicina*. Sic A. Gell. Noct. Att. xviii. 10. '*Existimavi non medico soli, sed omnibus quoque hominibus* '*LIBERIS, LIBERALITERQUE INSTITUTIS*, '&c.'

* Diss. p. 9.

quin-

quinetiam apud Juriſperitos eam à ſtudiis liberalibus diſtingui *ſemper* & ſejungi ait. Sed ego in Pandectis hanc legem reperio: " (*q*) Magiſtris qui civilium munerum " vacationem habent, item *Grammaticis*, " & *Oratoribus*, & *Medicis*, & *Philo-* " *ſophis*, ne hoſpitem reciperent, à prin- " cipibus fuiſſe immunitatem indultam, " D. Veſpaſianus & D. Hadrianus reſcri- " pſerunt." Quæ lex paulò poſtea his verbis concepta legitur: " (*r*) Recipiendi " hoſpitis neceſſitas, & militi, & *libera-* " *lium artium profeſſoribus*, inter cætera " remiſſa ſunt." Videat Middletonus quomodo hæc interpretetur. Quanquam ad convitium tam leve redarguendum ſatis eſſet vel Sanctionis Pragmaticæ auctoritas, in quâ idem expreſſe ſcriptum reperitur: (*s*) " Annonas quæ *Grammati-* " *cis* ac *Oratoribus*, vel etiam *Medicis* " & *Juriſperitis* antea dari ſolitum erat, " & in poſterum, ſuam ſcilicet profeſſio-

(*q*) l. 18. §. 30. ff. de mun. & hon.
(*r*) l. Ab his oner. §. 2. ff. de vac. & excuſ. mun.
(*s*) Conſt. Pragmat. Juſtinian. cap. 22.

" nem

3

"nem exercentibus, erogari præcipimus; "quatenus juvenes *liberalibus ſtudiis* "eruditi, per noſtram Rempublicam flo-"reant." Neque tamen vobis mirum eſſe debebit, ſi tenuem aliquam diſtinctionis ſpeciem poni, artemque medicam à reliquis artibus liberalibus quodammodo ſegregari videatis, velut in iſtis locis quæ profert (*t*) Middletonus. Ea enim apud veteres non tam in ſtudiis iſtis (*u*) liberalibus, quæ ab ingenuis univerſis ad utilitatem, vel ad ornamentum percipienda forent, quàm in (*x*) artibus neceſſariis habebatur, quemadmodum apud nos ho-

(*t*) Ad Diſſertat. p. 9. ex Pandectis & Codice; 'Salarium ob liberalem artem, *vel ob medicinam*, &c.'

(*u*) Iſta fuêre *Grammatica*, *Rhetorica*, *Geometria*, ut in Pandectis definitum eſt. *l.* 1. *ff. de var. & extraord. cognit.* (Ubi addit Ulpianus, '*Medicorum* quoque *eadem cauſa* eſt 'quæ *profeſſorum* (i. e. *liberalium artium*) niſi quod *juſtior*; 'cùm hi ſalutis hominum, illi ſtudiorum curam agant.') His *Muſicen* adjungit Quintilianus, lib. 1. de Inſtit. Orat. ſcilicet ex Græcorum conſuetudine. *Vid.* C. Nep. in Epaminond. & Ariſtot. lib. 8. Polit. Hæc autem, quia omnibus communia ſunt, ἐγκύκλια Græci vocant.

(*x*) Hanc diſtinctionem in Jure Civili reperio, l. 8. Cod. de Metat. & Epidemet. '*Archiatros* noſtri palatii, necnon 'urbis Romæ, & *magiſtros literarum*, pro *neceſſariis artibus*, vel *liberalibus diſciplinis*, necnon *picturæ profeſſores* '(*ſi modo ingenui ſunt*) hoſpitali moleſtia, quoad vivent, 'liberari præcipimus.'

die: Cùm enim pars ejus præcipua in usu & exercitatione consistat, studium ejus, ut scitis, à nobilioribus vix aut ne vix quidem attingitur, & non tamen ideo nobis illiberalis & inhonesta, nec *Anglica gravitate indigna* censetur.

Jam satis demonstratum opinor, quàm futilia atque etiam falsa pro gravibus & certissimis argumentis habuerit Middletonus, quamque facilè refutentur ea, quæ in medicos ille tanto studio atque artificio congessit. Etenim testimonia ejus præcipua vel *Clinicos*, quos deprimere tantopere studet, medicos minimè attingentia, vel omnino per incuriam depravata, per malitiámve ficta, vel denique veterum testimoniis certissimis contraria deprehendistis. Ergo reliqua vobismetipsis advertenda relinquo, satis habens ea quæ præcipua visa sunt, vestræ animadversioni subjecisse. Nam permulta talia sunt, quæ vos ipsi ne quidem digna refutatione censebitis. Velut ubi Romanorum morem

Græci tragici ſententia probat (*y*), eamque de ſervorum inſtitutione conſuetudinem, quam ipſe quidem apud Romanos auctores neutiquam repererit, vos verò reverà non obtinuiſſe, ſed commentitiam eſſe cognoſcetis (*z*), hanc inquam, Euripidei verſiculi auctoritate vobis mirificè confirmavit.

Verùm hæc miſſa facio: Tandem enim Middletonum ipſum *aliquid concedere video, ne eum obſtinatum nimis & pervicacem* dicatis. At quale tandem illud eſt? Scilicet (*a*) cùm negare non poteſt aliquos ex Græcis, qui primi fuerunt Romæ medici, *liberos* fuiſſe, hos tamen *humilis certè & abjectæ conditionis* fuiſſe ait. Quæretis fortaſſe quonam id teſtimonio confirmet, vos enim ejus affirmationi minimè fidem habituros, quippe qui vobiſcum dudum malâ fide egerit.

(*y*) Ad p. 9. ex Euripide.
(*z*) Vid. Ariſtotel. OEconomic. l. 1. cap. 5. Senec. de Benef. l. 3. c. 21, &c.
(*a*) Pag. 9.

At

At nullius omnino auctoris ſententiam, ne detortam quidem fictamve illi proferre viſum eſt; id verò ex propriâ ſcientiâ poſuit: ſcilicet de ea, *tanquam de re humili & abjecta nimis apud auctores mentio non occurrit* (*b*). Ergo id quantum vobis viſum eſt, credite.

Certè nonnullos viros eruditos ampliſſimâ fortunâ uſos, & in his fortè medicos, qui vix ullius artis profeſſoribus apud Græcos fuerunt inferiores, Romam *ad illud imperii*, ut ait Cicero, *gloriæque domicilium* migrâſſe, veriſimile videri poteſt: Alios verò ex Græcis & Aſianis, qui per belli fortunam captivi facti ſunt, & à Romanis in ſervitutem redacti; & in his nonnullos quoque ex medicorum profeſſione fuiſſe non incredibile eſt, qui propter doctrinam & ſcientiam poſtea manumiſſi, nonnunquam etiam ſummis honoribus aucti fuerint, quemadmodum aliis quoque viris eruditis illis temporibus

(*b*) Diſſ. Pag. 8.

contigiſſe memoriæ proditum eſt. Ergo quod hi tales *Libertini* fuerint, non tam artis medicæ apud Romanos *indignitati*, quàm ipſius honori tribuendam eſſe videtis; utpote quæ profeſſores ſuos de indignâ & iniquiſſimâ conditione ad honeſtiorem, & de ipſo ſervitutis & captivitatis ſtatu ad tantos honores evexerit. Sed pluribus non eſt opus; neque enim ipſe Diſſertationem ſcribo, ſolùm Middletonianam redarguo.

Quinetiam jamdudum ab ipſo Cicerone dijudicata eſt hæc controverſia, locuſque ſuus medicinæ tributus, neque primus is quidem, neque ſecundus, at medius certè, iſque ſatis honeſtus; qualem medicinæ profeſſores hodie quoque obtinere nec immerito cognoſcitis. Tantum rogo ut ſententiam ipſam, non ut apud Middletonum (*c*) diſcerpitur, ſed integram, ut apud Ciceronem eſt, legere dignemini (*d*) " Jam de

(*c*) Diff. p. 8.
(*d*) De Offic. 1. 42.

" Artifi-

" Artificiis & Quæstibus, qui *liberales*
" habendi, qui *sordidi* sint, hæc ferè
" accepimus. Primum improbantur ii
" quæstus, qui in odia hominum incur-
" runt, ut portitorum, ut fœneratorum:
" Illiberales autem & sordidi quæstus
" mercenariorum omnium, quorum ope-
" ræ, non quorum artes emuntur; est
" enim illis ipsa merces auctoramentum
" servitutis. Sordidi etiam putandi, qui
" mercantur à mercatoribus quod statim
" vendant; nihil enim proficiunt nisi ad-
" modum mentiantur, nec verò quidquam
" est turpius vanitate. Opificesque omnes
" in sordidâ arte versantur; nec enim
" quidquam ingenuum potest habere offi-
" cina. Minimeque artes hæ probandæ,
" quæ ministræ sunt voluptatum, *cetarii,*
" *lanii, coqui, fartores, piscatores,* ut
" ait Terentius; adde huc, si placet, un-
" guentarios, totumque ludum talarium.
" Quibus autem artibus aut prudentia
" major inest, aut non mediocris utilitas
" quæritur, ut medicina, ut architectura,

" ut doctrina rerum honestarum, hæ sunt
" iis, quorum ordini (e) conveniunt, ho-
" nestæ. Mercatura autem, si tenuis est,
" sordida putanda est; sin magna & co-
" piosa, multa undique apportans, mul-
" tisque sine vanitate impertiens, non est
" admodum vituperanda; atque etiam
" si satiata quæstu, vel contenta potius,
" ut sæpe ex alto in portum, ex ipso
" portu se in agros possessionesque con-
" tulerit, videtur jure optimo posse lau-
" dari. Omnium autem rerum ex quibus
" aliquid acquiritur, nihil est agricultura

(*e*) Ordini, h. e. *Servis & Libertis*, ait Middletonus. At contra Paulus Manutius: 'Quoniam nomen ORDO *honestatem quandam* significat, ideo *Plebeius ordo* nemo de veteribus dixit; at Senatorii ordinis, Equestris ordinis creberrima mentio.' Item Ald. Manut. in Cic. Off. 2. 24. *Ordine*, ne videretur de humilibus tantum loqui, addidit, *Ordine*, quia nobilius est ordo quam genus. Cum autem semel apud Ciceronem in orationibus nomen *ordo* de Libertinis per levem quandam assentationem ponitur, scribit in commentariis Asconius Pedianus nonnullos suo, hoc est Augusti seculo locum istum de Equitibus Romanis intellexisse; *Quia ORDINEM dixit*, ait ille, *Equitum Romanorum ordinem dici quidam putant.* Asc. Ped. comm. in Verr. Eodemque auctore discimus Servorum & Libertinorum non *ordinem*, sed *conditionem* dici solêre. *Honestus* autem *honoratus* est, ut scribit Cicero ad Trebatium: *Honestatem & facultates tuas augeas.* Idem alibi: *In hâc sententiâ sumus, ut te cupiamus in libera republica magnum & honestum esse*, &c.

" melius,

"melius, nihil uberius, nihil dulcius, "nihil homine, nihil libero dignius; de "qua, quoniam in Catone majore ſatis "multa diximus, illinc aſſumes quæ ad "hunc locum pertinebunt." Habetis hic apertam & plenam Ciceronis ſententiam, quam filii inſtituendi gratiâ poſuit vir omni honore cumulatiſſimus. Jam videte, quæſo, ubi illas ignominiæ notas reperiatis, quas arti medicæ inurere velit Middletonus: Scilicet illam omnino fuiſſe (*f*) "*ſervilem, "ignobilem, abjectam, ſordidam, nullo "loco aut honore habitam, nonniſi à mor- "talium infimis, humillimis, ſervis, "Græculis, fugitivis, atque extremæ "ſortis hominibus adminiſtratam, illi- "beralem, cive prorſus indignam.*" Utique huc tandem res redit. MARCUS TULLIUS CICERO AIT, MEDICINÆ PROFESSIONEM HONESTO CIVIUM ORDINI DECORAM ESSE; CONYERS MIDDLETON NEGAT, EAMQUE ESSE SORDIDAM, ILLI-

(*f*) Vid. Diſſ. p. 4, 7, 8, 9, 10, &c.

BERALEM,

BERALEM, CIVE PRORSUS INDIGNAM AFFIRMAT. UTRI CREDITIS, QUIRITES?

Sed dimittamus tandem Theologum undique doctissimum, qui tamen in monumentis veterum perscrutandis idem fecisse videtur, quod ipse Sponio vitio dederit, " (*g*) quodque omnes ii solent, qui certis " quibusdam destinatisque sententiis sese " addixerint, ea videlicet quæ opinionibus " suis præjudicatis favere quoquomodo " credant, rapere undique, & in partes " suas torquere, alia verò omnia negli- " gere facile, aut celare."

Et hæc quidem hactenus. Reliqua (ne enim omnia ejus errata aut tam brevi tempore me perspexisse, aut tam paucis exposuisse credatis) persequantur ii quibus otium est, quique fuerint diutius in antiquitatis cognitione versati. Equidem prætermittere minimè volui, quin hæc pauca, quæ in promptu erant, ejus sententiæ op-

(*g*) Diss. p. 14.

ponerem,

ponerem, ne juvenes antiquitatis parum intelligentes per illum decepti de arte medica minus honorifice ſentirent, eorumque induſtria in artis utiliſſimæ ſtudiis langueſceret: Quippe Ciceronis illud veriſſimum eſt, *Honos alit artes, omneſque incenduntur ad ſtudia gloriâ, jacentque ea ſemper quæ apud quoſque improbantur.* Velim autem exiſtimet vir eruditus, ea quæ à me contra ejus ſententiam liberè dicta ſunt, non eſſe eo animo dicta, quod aliquam in illum contumeliam jacere cuperem; ſed quia veritatem, quæ ab ipſo obſcurata quidem eſt, quantum potui patefeacre ſtuderem. Neque ſanè diffitebor me amore medicinæ artis præſtantiſſimæ incitatum, ad hanc controverſiam acceſſiſſe; quippe cùm illud Imperatoris Antonini præceptum mihi maxime probetur, quod omnibus, tum artis medicæ, tum aliarum artium profeſſoribus convenire, non negabit eruditiſſimus Middletonus: (*b*) QUAM DIDICISTI ARTEM, EAM DILIGITO,

(*b*) Antonin. 4. 31.

DILIGITO, ET INTRA EAM TE CONTINETO; NULLI AUTEM HOMINI NEC SERVUM, NEC TYRANNUM TE EXHIBEAS.

FINIS.

